

VENDIM
Nr.7, datë 7.3.2011

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Admir Thanza	Anëtar i “ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare e “ “

me sekretare Blerina Çinari, në datë 12.10.2010, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.24/9 Akti që i përket:

KËRKUES: Shefqet Zeneli, përfaqësuar nga avokati Dervish Selimi, me prokurë të posaçme.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. Anastas Lefta, Donika Lefta, Kostandin Lefta, përfaqësuar nga Konstandin Lefta, me prokurë të posaçme.

2. Komisioni i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (KKKP), qarku Berat, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën, i vendimit nr.00-2009-674, datë 26.6.2009 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42 dhe 131/“f” të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë dhe neni 6/1 i Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatoren e çështjes, Altina Xhoxhaj; kërkuesin që kërkoi pranimin e kërkesës; subjektet e interesuara Lefta që kërkuan rrëzimin e kërkesës dhe, pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Me vendimin nr.4, datë 11.2.1992 të Komitetit Ekzekutiv të Këshillit Popullor të qytetit të Beratit, kërkuesit Shefqet Zeneli i është dhënë leje për ndërtimin e një dyqani në lagjen “10 Korriku”, të cilin e ka ndërtuar duke zënë sipërfaqen prej 110 m² dhe më pas ka vazhduar ndërtimin në të njëjtin vend, në një objekt tjetër, duke zënë një sipërfaqe prej 30m².

Me kontratën e shitblerjes nr.1761, datë 8.2.1995 kërkuesi ka blerë nga Seksioni i Financës i rrethit Berat sipërfaqen e truallit prej 140m² që zënë objektet e ndërtuara prej tij.

Me vendimin nr.186, datë 20.12.1994 të KKKP-së qarku Berat, subjekteve të interesuara Anastas Lefta, Donika Lefta dhe Kostandin Lefta u është njohur pronësia mbi një sipërfaqe trualli prej 1000m², nga e cila është kthyer 100 m² dhe pjesa tjetër është kompensuar. Kufitar me këtë pronë, në lindje, është lokali i kërkuesit Shefqet Zeneli.

Me vendimin nr.348, datë 23.2.1996 të KKKP-së, Qarku Berat, shtetasve Lefta u është njohur pronësia mbi një sipërfaqe tjetër trualli prej 2100 m², nga e cila është kthyer 356m² truall i lirë dhe pjesa tjetër është kompensuar.

Kërkuesi Shefqet Zeneli i është drejtuar gjykatës me padi për anulimin e vendimeve të mësipërme të KKKP-së dhe detyrimin e të paditurve Lefta ta njohin atë pronar mbi sipërfaqen e truallit prej 140m² truall.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat, me vendimin nr.1052, datë 30.12.2002, ka vendosur rrëzimin e kërkesë padisë.

Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.318, datë 4.7.2003, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të mësipërm të gjykatës së shkallës së parë.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.1957, datë 16.11.2004, ka vendosur prishjen e vendimit nr.318, datë 4.7.2003 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në po atë gjykatë, me tjetër trup gjykues.

Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.534, datë 4.11.2005, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.1052, datë 30.12.2002 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.00-2007-851(732), datë 31.5.2007, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr.534, datë 4.11.2005 të Gjykatës së Apelit Vlorë.

Kërkuesi Shefqet Zeneli i është drejtuar Gjykatës së Lartë me kërkesë për rishikimin e vendimit nr.00-2007-851(732), datë 31.5.2007 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, vendimit nr.534, datë 4.11.2005 të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe vendimit nr.1052, datë 30.12.2002 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Berat.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, me vendimin nr.00-2009-674, datë 26.06.2009, ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, me arsyetimin se kërkesa nuk përmban shkaqe nga ato që parashikon neni 494 i Kodit të Procedurës Civile (KPC).

Kërkuesi Shefqet Zeneli i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me kërkesë për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, duke parashtruar në mënyrë të përmbledhur këto shkaqe:

- Vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë është rezultat i një procesi jo të rregullt ligjor, pasi kjo gjykatë ka shkelur parimin e paanshmërisë në gjykim. Gjyqtari AM, i cili ka marrë pjesë në kolegjin që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim, ka marrë pjesë edhe në gjykimin e çështjes në Gjykatën e Apelit Vlorë, në dhënien e vendimit nr.318, datë 4.7.2003.

- Kërkuesit i është mohuar e drejta për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë pasi, megjithëse ekzistonin kushtet e përcaktuara në nenin 494 të KPC-së, për rishikimin e vendimit gjyqësor, Gjykata e Lartë vendosi mospranimin e tij.

- Në datë 4.9.2007 u zbuluan dokumente në Arkivin Qendror Teknik të Ndërtimit Tiranë, që vërtetojnë se prona që i është kthyer familjes Lefta me vendim të KKKP-së ka qenë pronë e Sami Vronit dhe është blerë nga repartet e xhenios të ushtrisë italiane. Këto dokumente janë prova të reja në kuptim të nenit 294/a të KPC-së.

- Gjykatat kanë zbatuar gabim ligjin për kthimin dhe kompensimin e pronave dhe aktet nënligjore të dala në zbatim të tij, si dhe kanë vepruar me njëanshmëri në drejtimin e procesit, marrjen e provave dhe fiksimit të tyre në procesverbalin e seancës.

- Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat i ka mohuar kërkuesit të drejtën t'i bëjë pyetje dhe t'i kërkojë shpjegime ekspertit në lidhje me përcaktimin e kufirit lindor të pronës së të paditurve, shkelje që nuk u riparuan as në gjykimin në gjykatën e apelit.

Subjektet e interesuara Lefta, përfaqësuar me prokurë nga shtetasi Konstandin Lefta, parashetrojnë në argumentet e tyre para Gjykatës se:

- Gjytari AM, që ka marrë pjesë në gjykimin e kërkesës për rishikim, ka marrë pjesë më parë në gjykimin e çështjes në gjykatën e apelit, por ky vendim u prish nga Gjykata e Lartë dhe çështja u kthye për rigjykim, me tjetër trup gjykues. Ishte ky vendim i fundit i gjykatës së apelit (ku gjyqtari AM nuk ishte pjesë) që la në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë dhe të cilit i është referuar dhe ka shqyrtuar Gjykata e Lartë.

- Trupi gjykues, që kundërshton kërkuesi, në të vërtetë nuk ka shqyrtuar themelin e çështjes, por ka marrë në shqyrtim kërkesën për rishikim, duke vlerësuar në përfundim se kërkesa dhe provat bashkëngjitur nuk përmbajnë shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 494 të KPC-së.

- Vendimet e gjykatave janë të drejta dhe të bazuara në ligj, si vendimet që kanë zgjidhur në themel çështjen, ashtu dhe vendimi i Gjykatës së Lartë që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim.

II

1. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë

Gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementet e rëndësishme të procesit të rregullt ligjor, sanksionuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Gjykata ka theksuar, në

jurisprudencën e saj, se parimi i paanshmërisë ka në vetvete elementin e vet *subjektiv*, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe elementin *objektiv* me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimit prej saj të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Ndër të tjera, gjykata duhet të jetë e kujdesshme dhe të marrë parasysh veçanërisht problemin e përbërjes së trupit gjykues, në mënyrë që të mënjanohen nga gjykimi i çështjes gjyqtarët që nuk kanë garancitë e kërkuara për paanshmëri në kuptimin objektiv. Dyshimi i mundshëm për paanshinë e gjyqtarit mund të ngrihet në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt. Në shtetin e së drejtës kërkesa për një gjykim të paanshëm merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë, që në shoqëritë demokratike duhet ta krijojnë në çdo rast jo vetëm palët në gjykim, por dhe çdo qytetar i thjeshtë (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.12, datë 13.4.2007; nr.21, datë 29.4.2010*).

Jurisprudenca e deritanishme e Gjykatës ka evidentuar se parimi i paanshmërisë në gjykim, edhe në këndvështrim të përbërjes së trupit gjykues, duhet të respektohet në çdo shkallë të gjykimit, duke mos përjashtuar as shqyrtimin e çështjes në dhomën e këshillimit të Gjykatës së Lartë. Për Gjykatën është konsideruar “gjykatë e njëanshme” trupi gjykues, në përbërje të të cilit ka qenë i pranishëm qoftë edhe vetëm një gjyqtar, i cili në këndvështrimin objektiv nuk jepte garanci për një gjykim të paanshëm. Gjykata ka theksuar se thjesht dhe vetëm pjesëmarrja e një ose më shumë gjyqtarëve në një procedim të mëparshëm, pavarësisht nga ndikimi i pranisë dhe i mendimit të tyre në të gjithë trupin gjykues, është një arsye e mjaftueshme dhe njëkohësisht një garanci më pak për kërkuesin, tek i cili është krijuar dyshimi i bazuar se gjykata nuk ka qenë e paanshme në shqyrtimin e kësaj çështjeje (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese 48, datë 30.7.1999; nr.1, datë 25.1.2010; nr.21, datë 29.4.2010*).

Në rastin në shqyrtim rezulton se një gjyqtar i Gjykatës së Lartë ka marrë pjesë në dy gjykime të iniciuara nga kërkuesi. Gjykata ka theksuar se një fakt i tillë nuk sjell a priori cenim të parimit të paanshmërisë, pasi çdokush mund të iniciojë të njëjtën gjykatë dhe të njëjtët gjyqtarë për çështje të ndryshme, por shprehet se i ndryshëm është qëndrimi kur i njëjti gjyqtar ose gjykatë gjykon të njëjtën çështje gjyqësore (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.21, datë 29.4.2010*).

Rezulton se në përbërje të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, ka qenë i pranishëm i njëjti gjyqtar që ka marrë pjesë në gjykimin e çështjes së iniciuar nga kërkuesi në Gjykatën e Apelit Vlorë, e cila në përfundim të gjykimit ka dhënë vendimin nr.318, datë 4.7.2003. Pra, i njëjti gjyqtar që ka shqyrtuar ankimin e paraqitur nga kërkuesi kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe është shprehur për themelin e kësaj çështjeje (edhe pse ky vendim është prishur më pas nga Gjykata e Lartë dhe çështja është kthyer për rigjykim), ka marrë pjesë edhe në Kolegjin Civil që ka shqyrtuar kërkesën për rishikim për të njëjtën çështje gjyqësore.

Gjykata vlerëson se, pavarësisht nga forma dhe referenca ligjore e paraqitjes së pretendimeve të kërkuesit në të dy gjykimet, ato lidhen me shqyrtimin në fakt të së njëjtës çështje gjyqësore dhe pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar në dy vendimet e dhëna për të njëjtat rrethana të pretenduara (ndërkohë që objektivisht kanë ekzistuar mundësitë për shmangien e tij nga gjykimi) ka krijuar një dyshim të justifikuar te kërkuesi, se vendimi i dhënë ka qenë produkt i një procesi të dyshuar si i njëanshëm.

Përsa më sipër, pretendimi i kërkuesit për cenimin e një prej elementeve të së drejtës për një proces të rregullt gjyqësor, që lidhet me besueshmërinë e gjykatës për të qenë objektivisht e paanshme në perceptimin e publikut, është i bazuar dhe duhet pranuar.

2. Lidhur me pretendimin se Kolegji Civil duhej të vendoste pranimin e kërkesës për rishikim

Kërkuesi Shefqet Zeneli pretendon se e drejta për një proces të rregullt ligjor është cenuar për arsye se, edhe pse ekzistonin kushtet e parashikuara në nenin 494 të KPC-së, Kolegji Civil vendosi mospranimin e kërkesës për rishikim në dhomë këshillimi.

Gjykata vëren se, bazuar në dispozitat e KPC-së, kërkesa për rishikimin e një vendimi civil të formës së prerë shqyrtohet nga Kolegji Civil, në dhomën e këshillimit, pa pjesëmarrjen e palëve. Ky kolegji në dhomën e këshillimit verifikon fillimisht rastet e rishikimit, legjitimitetin e kërkuesit, bazueshmërinë në ligj dhe në prova të kërkesës për rishikimin e vendimit, si dhe praninë e kriterëve ligjore për shqyrtimin e saj. Kur kërkesa është bërë jashtë rasteve të përcaktuara në nenin 494 të Kodit ose kur është bërë nga ata që nuk e kanë këtë të drejtë, si dhe kur rezulton haptazi e pambështetur, Kolegji vendos mospranimin e saj.

Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka konkluduar se një verifikim i tillë i kërkesës, nëse i plotëson ose jo kushtet për shqyrtim, është atribut i dhomës së këshillimit, dhe jo i seancës gjyqësore. Gjykata ka theksuar se e gjithë kjo veprimtari seleksionuese e dhomës së këshillimit nuk është një shkelje e të drejtës

së palëve për t'iu drejtuar gjykatës, por është një veprimtari e domosdoshme në funksion të aksesit në gjykatë vetëm të atyre çështjeve që i parashikon ligji, duke lënë jashtë përzgjedhjes kërkesat e paarsyeshme dhe haptazi të pambështetura në ligj. Nga ana tjetër, përsa i përket shqyrtimit paraprak mbi vetë rëndësinë e provës së re, Gjykata ka theksuar se ky gjykim është kompetencë vetëm e trupës së gjyqtarëve të Gjykatës së Lartë në dhomë këshillimi dhe nuk mund të bëhet pjesë e kontrollit kushtetues që zhvillon kjo Gjykatë (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.4, datë 25.2.2009*).

Përsa më sipër, pretendimi i kërkuarit për parregullsinë e procesit ligjor, për shkak të mospranimit të kërkesës për rishikim, është i pabazuar.

3. Lidhur me pretendimet mbi vendimet e gjykatave që kanë shqyrtuar themelin e çështjes

Kërkesa e paraqitur para Gjykatës nga kërkuari Shfaqet Zeneli ka si objekt të saj shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, por nga kërkesa rezulton se kërkuari ka ngritur pretendime edhe për procesin e themelit, përsa i përket zhvillimit të tij në të tri shkallët e gjyqimit.

Neni 30/2 i ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë” ka parashikuar një afat dyvjeçar për paraqitjen e kërkesës. Gjykata vëren se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, që ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Apelit Vlorë, mban datën 31.5.2007, kurse kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese në datën 13.4.2010. Në këto kushte, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit në lidhje me vendimet e gjykatave që kanë shqyrtuar themelin e çështjes nuk mund të merren në shqyrtim, si të paraqitura jashtë afatit ligjor dyvjeçar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 dhe 77 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr.00-2009-674, datë 26.6.2009 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

- Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Xhezair Zaganjori, Sokol Berberi, Sokol Sadushi, Admir Thanza

Anëtarë kundër: Vladimir Kristo, Petrit Plloçi, Altina Xhoxhaj

MENDIM PAKICE

Jemi kundër vendimit të shumicës për pranimin e kërkesës dhe shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë për këto arsye:

Në arsyetimin e saj shumica ka konkluduar se pjesëmarrja në këtë Kolegj e një gjyqtari që kishte marrë pjesë më parë në një gjykim të zhvilluar në gjykatën e apelit për të njëjtën çështje, ka cenuar parimin e paanshmërisë në gjykim dhe, si pasojë, të drejtën për një proces të rregullt ligjor.

Gjykata Kushtetuese, në jurisprudencën e saj, ka vlerësuar se në kuadrin e parimeve kushtetuese që qëndrojnë në themel të një procesi të rregullt gjyqësor, respektimi i parimit të paanshmërisë mundëson krijimin e besimit që gjykatat duhet të gëzojnë në një shoqëri demokratike. Paanshmëria kërkon që drejtësia jo vetëm të bëhet, por dhe të shihet që bëhet. Në demokraci, ligjshmëria e rolit të gjyqtarit varet jo vetëm nga qenia e tij, por dhe nga shfaqja e tij i paanshëm dhe i pavarur, duke qenë roli i tij në mënyrë esenciale

pasiv dhe super partes (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.7, datë 11.3.2008; nr.11, datë 2.4.2008; nr.23, datë 4.11.2008*).

Neni 6 i KEDNJ-së kërkon që një gjykatë, brenda juridiksionit të saj, të jetë e paanshme, ku paanshmëri do të thotë mungesë paragjykimi ose anësie dhe ekzistenca e saj mund të provohet në mënyra të ndryshme. GJEDNJ-ja ka theksuar se paanshmëria, në kuptimin e nenit 6/1 të KEDNJ-së, duhet të përcaktohet në përputhje me një test subjektiv, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit, që bindja personale ose interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës dhe, gjithashtu, në përputhje me një test objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. GJEDNJ-ja ka deklaruar vazhdimisht se në kuptim të kriterit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta. Përsa i përket kriterit objektiv, nëse ky kriter zbatohet për anëtarët e trupit gjykues, ai nënkupton se veç sjelljes personale të çdo anëtarit të trupit gjykues, duhet të provohet nëse ka fakte bindëse, të cilat vënë në dyshim paanshmërinë. Në këtë kuadër, edhe dukja e jashtme mund të ketë një farë rëndësie. Për rrjedhojë, kur shqyrtohet nëse në një çështje të caktuar ekziston një arsye e ligjshme për të dyshuar se një gjyqtar i caktuar nuk është i paanshëm, këndvështrimi i atyre që pretendojnë lidhur me mungesën e paanshmërisë së tij është i rëndësishëm, por jo vendimtar. Vendimtar mbetet përcaktimi nëse dyshimi mbi paanshmërinë është objektivisht i justifikueshëm (*shih vendimet e GJEDNJ-së, datë 31 mars 2005 në çështjen Gjonboçari kundër Shqipërisë; datë 13 nëntor 2007 në çështjen Driza kundër Shqipërisë*).

Lidhur me paanshmërinë objektive, në çështjen Gjonboçari kundër Shqipërisë, GJEDNJ-ja ka konkluduar se fakti i thjeshtë që gjyqtari ka marrë vendim, në vetvete nuk mjafton për të mbështetur dyshimet rreth paanshmërisë së tij. Ajo që ka rëndësi është qëllimi dhe natyra e veprimeve që kryen ai gjatë procesit gjyqësor. Në të njëjtën mënyrë, njohuritë e detajuara të gjyqtarit mbi çështjen nuk përbëjnë ndonjë shkak për të dyshuar për paanshmërinë e tij gjatë marrjes së vendimit në themel. Së fundmi, as shqyrtimi paraprak i një informacioni të disponueshëm nuk do të thotë që paragjykohet shqyrtimi përfundimtar i çështjes.

Duke iu rikthyer çështjes konkrete në shqyrtim, rezulton nga rrethanat e çështjes se në përbërje të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, që ka vendosur mospranimin e kërkesës për rishikim, ka qenë i pranishëm i njëjti gjyqtar (AM) që ka marrë pjesë në gjykimin e çështjes së iniciuar nga kërkuesi në Gjykatën e Apelit Vlorë, e cila në përfundim të gjykimit ka dhënë vendimin nr.318, datë 4.7.2003, vendim ky që është prishur më pas nga Gjykata e Lartë. Pra, i njëjti gjyqtar që ka shqyrtuar ankimin e paraqitur nga kërkuesi kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe është shprehur për themelin e kësaj çështjeje, ka marrë pjesë edhe në Kolegjin që ka marrë në shqyrtim kërkesën për rishikim. Në këto kushte kërkuesi ka ngritur para Gjykatës Kushtetuese pretendimin se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, që ka gjykuar duke pasur në përbërje të tij një gjyqtar që ishte shprehur më parë për të njëjtën çështje gjyqësore, ka cenuar parimin e paanshmërisë në gjykim.

Gjyqtarët në pakicë vlerësojnë se edhe në këtë rast paanshmëria e gjykatës duhet të vlerësohet në aspektin subjektiv dhe në aspektin objektiv. Përsa i takon paanshmërisë personale (subjektive) të gjyqtarit AM, pra bindjes së brendshme të këtij gjyqtari për mënyrën e zgjidhjes së çështjes konkrete, nuk rezulton që kërkuesi të ketë paraqitur ndonjë provë për të vërtetuar këtë pretendim. Përsa i përket paanshmërisë objektive, duhet shqyrtuar nëse objektiviteti i dyshimit të ngritur nga kërkuesi është mjaftueshëm i provueshëm dhe ky përfundim varet nga rrethanat e çështjes.

Në lidhje me këtë, gjyqtarët në pakicë vërejnë se bazuar në nenin 442 të KPC-së, mjetet për t'u ankuar ndaj vendimeve të gjykatave janë: ankimi në gjykatën e apelit, rekursi në Gjykatën e Lartë dhe kërkesa për rishikim. Rishikimi është një mjet i jashtëzakonshëm ankimi, me anë të të cilit kërkohet rishikimi i një vendimi të formës së prerë të gjykatës dhe, si pasojë, nëpërmjet këtij lloji gjykimi, hapet një gjykim i mbyllur në mënyrë të vlefshme nga gjykata. Duke qenë një mjet i jashtëzakonshëm, pasi ka si objekt një vendim me autoritetin e gjësë së gjykuar, bazuar në nenin 494 të KPC-së, pala e interesuar mund të kërkojë rishikimin e një vendimi që ka marrë formë të prerë vetëm në rastet e parashikuara shprehimisht në këtë Kod; mes të tjerash, edhe kur zbulohen rrethana të reja ose prova të reja me shkresë që kanë rëndësi për çështjen, të cilat nuk mund të dihen nga pala gjatë shqyrtimit të saj.

Mjetet e zakonshme të ankimit ushtrohen kundër shkeljes së normave procedurale ose mosrespektimit dhe zbatimit të keq të ligjit, ndërsa kërkesa për rishikim bëhet për shkaqe që qëndrojnë jashtë procesit të themelit. Rishikimi presupozon një gjykim vlefshëm i mbyllur dhe që pranohet të rihapet për shkaqe që në asnjë mënyrë nuk përfshijnë veprimtarinë vlerësuese të gjyqtarit në gjykimin që kërkohet/pranohet të rishikohet.

Sa më sipër nënkupton se gjyqtari, që shqyrton kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, nuk kryen vlerësime të reja, në themel, të të njëjtave fakte të vlerësuara nga gjykata në gjykimin e themelit, por ai kryen një vlerësim, për herë të parë, të fakteve/provave të reja, të cilat nuk kanë qenë më parë objekt gjykimi, diskutimi dhe vlerësimi nga gjykata që ka dhënë vendimin për të cilin bëhet rishikimi.

Gjyqtarët në pakicë çmojnë të përmendin, për këtë qëllim, jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese të Italisë, në çështje të ngjashme me çështjen në shqyrtim, e cila vlerëson se kërkesa më e rëndësishme, në lidhje me çdo lloj procesi, është vetëm ajo e shmangies që i njëjti gjyqtar, në marrjen e vendimit, të duhet të përshkojë të njëjtin itinerar logjik të ndjekur më parë, pra kusht i nevojshëm për të vlerësuar një rast papajtueshmërie është ekzistenca e vlerësimeve që bien mbi vetë *res iudicanda* (shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese të Italisë nr.387/1999; nr.131/1996). Pra, gjyqtari të mos jetë i kushtëzuar nga vlerësime të mëparshme të shprehura mbi të njëjtën *res iudicanda*, si pasojë e veprimtarisë së zhvilluar më parë (shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese të Italisë nr.308/1997).

Gjyqtarët në pakicë vërejnë, gjithashtu, se bazuar në nenin 72/4 të KPC-së, një nga rastet për përjashtimin e gjyqtarit nga gjykimi është kur ai ka shfaqur mendim për çështjen në gjykim ose ka marrë pjesë në gjykimin e çështjes në një shkallë tjetër të procesit. Kjo dispozitë kërkon ndryshimin e gjyqtarit, i cili ndodhet në situatën që, për shkak të karakterit të mjetit të apelim, i duhet të përshkojë të njëjtin itinerar logjik që ka ndjekur tashmë në gjykimin për të cilin është dhënë vendimi i kundërshtuar. Në terma të tjerë, shprehja “shkallë tjetër” nuk mund të ketë një zbatim të kufizuar vetëm në shkallë të ndryshme të procesit, por duhet të përfshijë, në një interpretim konform me Kushtetutën, edhe fazën që brenda një procesi civil ka karakter autonom, me përmbajtje detyruese, që karakterizohet (për veçantinë e gjykimit për të cilin diskutohet) nga një vendim që i përket të njëjtit objekt dhe të njëjtave vlerësime vendimtare mbi themelin e çështjes (shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese të Italisë nr.387/1999).

Do të ishim para cenimit të së drejtës për një proces të rregullt në rast se do të rezultonte e kompromentuar paanshmëria e gjyqtarit, qoftë në rastin kur gjyqtari ka manifestuar bindjen e tij brenda të njëjtit procedim, qoftë kur vlerësimi i themelit është shprehur në një procedim të ndryshëm, por në çdo rast efektet cenuese duhet të vërtetohen *in concreto*.

Rezulton se kërkuesi i është drejtuar gjykatës me padi për anulimin e vendimeve të KKKP-së qarku Berat që kanë njohur pronësinë dhe kthyer pronën shtetasve Lefta. Objekt i shqyrtimit gjyqësor, pra i themelit të çështjes, në të gjitha shkallët, pra dhe në Gjykatën e Apelit që ka dhënë vendimin nr.318, datë 04.07.2003 dhe ku ka marrë pjesë gjyqtari AM, kanë qenë vendimet e KKKP-së qarku Berat, kontratat me të cilat kërkuesi ka blerë sipërfaqen e truallit nga Seksioni i financës i rrethit Berat, vërtetimet e pronësisë të palës së paditur, të mbështetura në të dhëna arkivore dhe regjistrin hipotekor, si dhe aktet e ekspertimit të urdhëruara nga gjykata, mbi bazën e të cilave gjykata ka konkluduar se prona objekt konflikti mes palëve i përket vëllazërisë Lefta dhe se kërkuesi ka zgjeruar ndërtimin në mënyrë të paligjshme mbi këtë pronë. Ndërsa trupi gjykues që ka marrë në shqyrtim, në dhomë këshillimi, kërkesën për rishikim, ka vlerësuar vetëm faktin nëse gjendet para njërit nga rastet për të cilat mund të ushtrohet ky mjet ankimi dhe nëse dokumentet e paraqitura nga kërkuesi përbëjnë prova të reja që kanë rëndësi për çështjen, në kuptim të nenit 494 të KPC-së.

Siç u theksua më sipër, Kolegji i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit verifikon fillimisht rastet e rishikimit, legjitimitetin e kërkuetit, bazueshmërinë në ligj dhe në prova të kërkesës për rishikimin e vendimit, si dhe praninë e kritereve ligjore për shqyrtimin e saj dhe, kur kërkesa është bërë jashtë rasteve të përcaktuara në nenin 494 të këtij Kodi, ose kur është bërë nga ata që nuk e kanë këtë të drejtë, si dhe kur rezulton haptazi e pambështetur, vendos mospranimin e saj. Shtrirja, objekti dhe natyra e gjykimit në gjykatën e apelit (në rastin konkret) dallon në mënyrë të qartë nga gjykimi që bëhet gjatë shqyrtimit të kërkesës për rishikim. Në rastin në shqyrtim, bazuar në rrethanat konkrete, vlerësimi që i është bërë në dhomë këshillimi provave të paraqitura nga kërkuesi për të mbështetur kërkesën e tij për rishikim është i ndryshëm nga vlerësimi që ka bërë gjyqtari për të vendosur lidhur me konfliktin objekt i këtij gjykimi. Pra, nuk rezulton që atij t'i jetë dashur që, për shqyrtimin dhe marrjen e vendimit për kërkesën për rishikim, të përshkojë të njëjtin itinerar logjik të ndjekur më parë në gjykimin si gjyqtar apeli, pra të japë mendim mbi të njëjtin objekt dhe të njëjtat vlerësime që ka dhënë më parë mbi themelin e çështjes. Fakti se gjyqtari AM ka patur më parë njohje të fakteve të çështjes, ka marrë prova, si dhe është shprehur mbi themelin e kësaj çështjeje, nga pikëpamja e testit objektiv, nuk përbën shkak për të vënë në dyshim paanshmërinë e tij në gjykimin e kërkesës për rishikim.

Duke pasur parasysh sa më sipër, gjyqtarët në pakicë nuk vërejnë që veprimet e gjyqtarit AM të kenë minuar garancinë e paanshmërisë në gjykim. Vetëm fakti se ky gjyqtar ka marrë pjesë në gjykimin në

Gjykatën e Lartë nuk është i mjaftueshëm për të konkluduar se kjo Gjykatë ka cenuar parimin e paanshmërisë në gjykim dhe për pasojë të drejtën e kërkuarit për një proces të rregullt ligjor.

Anëtarë: Altina Xhoxhaj, Petrit Plloçi, Vladimir Kristo